

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-10
Besvaras senast
2025-04-16 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1022 Samstämmighet i biståndspolitiken

Enligt *Biståndsanalys 2025*, publicerad av Expertgruppen för biståndsanalys (EBA), är det tydligt att samstämmighet mellan biståndet och övriga politikområden – en bärande princip i svensk biståndspolitik sedan riksdagens beslut om politik för global utveckling (PGU) år 2003 – inte längre lyfts som ett övergripande mål i regeringens reformagenda. Detta innebär enligt rapporten att det finns en växande risk för att svenska insatser inom andra politikområden direkt motverkar utvecklingspolitiska mål.

EBA pekar på att Sverige i internationella sammanhang, bland annat inom OECD-Dac, länge setts som ett föregångsland vad gäller samstämmighet. Nu väcker nedtoningen av PGU oro hos både multilaterala partner, civilsamhället och andra givare. Rapporten lyfter särskilt att det saknas en mekanism för att identifiera, hantera och lösa konflikter mellan utvecklingsmålen och andra nationella intressen inom exempelvis handelspolitik, klimatpolitik, migrationspolitik och försvars- och säkerhetspolitik.

Ett konkret exempel rör klimatpolitiken: Svenska klimatrelaterade investeringar i tillväxtländer, som syftar till att ge stora utsläppsminskningar, riskerar att gå på tvärs med utvecklingspolitiska mål om att stärka motståndskraften i låginkomstländer som är hårdast drabbade av klimatförändringar. Ett annat exempel gäller migrationspolitiken, där EU-finansierade gränsövervakningsprogram och återvändandeavtal med auktoritära regimer kan stå i direkt konflikt med mål om mänskliga rättigheter och demokratistöd i samma länder. Ett tredje exempel är handelspolitikens fokusering på att främja svenska exportintressen – även i sektorer som riskerar att konkurrera ut småskaligt lokalt näringsliv i mottagarländerna.

Enligt EBA:s analys är dessa spänningar inte tillfälliga utan strukturella – och kräver politisk samordning mellan Regeringskansliets olika delar för att hanteras. EBA efterlyser uttryckligen ett återupprättat arbete med samstämmighet och en institutionalisering av ansvarsfördelning, analys och konflikthantering mellan berörda departement.

Från socialdemokratiskt håll är vi starkt kritiska till att PGU inte längre nämns i regeringens styrdokument och att det saknas transparens om hur konflikter mellan bistånd och andra politikområden identifieras och hanteras. Utvecklingspolitikens trovärdighet bygger på att den inte neutraliseras av andra

politiska beslut. Att samordna politikområden är inte ett tekniskt problem – det är ett uttryck för politisk vilja och globalt ansvarstagande.

Jag vill med anledning av ovanstående fråga statsrådet Benjamin Dousa:

Hur avser statsrådet, inom ramen för sin tjänsteutövning och Regeringskansliets samlade ansvar, att säkerställa att det svenska utvecklingssamarbetet bedrivs i samstämmighet med andra politikområden – exempelvis inom handel, klimat, migration och säkerhet – i ljuset av EBA:s analys i *Biståndsanalys 2025* som visar att nuvarande styrning saknar tydliga mekanismer för att identifiera och hantera sådana konflikter?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch